

Sekretariatets forslag til HB's indstilling til REP

DN mener om placering af vindmøller

En hurtig og klog grøn omstilling

Klimakrisen kræver mere vindenergi: DN støtter den grønne omstilling

Klimakrisen er enorm. Allerede nu mærker natur og mennesker konsekvenserne, og det bliver kun værre de kommende år. Selvom vi ikke undgår klimaforandringerne, har mængden af reduceret CO₂ stor betydning for klimaforandringernes omfang og konsekvenser for såvel mennesker, som dyr og planter. Derfor arbejder DN for en ambitiøs klimapolitik, hvor udbygningen af vedvarende energi er helt afgørende for at bekæmpe klimaforandringerne.

Vindmøller bør opstilles tilstrækkeligt hurtigt og i et omfang, som det vurderes nødvendig i relation til klimakrisen og energikrisens alvor. Derfor støtter DN den politiske aftale om at øge produktionen af vindenergi til lands fra 4,7GW til 8,2GW og femdoble produktion af vindenergi på havet fra 2,3 GW til 12,9 GW – hermed nås både de danske klimamål, og der bidrages til de europæiske klimamål allerede inden 2030.

Havvindmøller producerer generelt mere strøm end landvindmøller. Derfor bør den primære udbygning med vindmøller ske på havet. Her er møllerne større og vinden mere konstant. Det ændrer dog ikke ved, at opstilling af landvindmøller også er nødvendig, da det sikrer en hurtig grøn omstilling.

Vores måde at forbruge ressourcer på har gjort, at vi nu står midt i en række tæt forbundne kriser – bl.a. en klimakrise og en biodiversitetskriser. Begge kriser skal bekæmpes – om muligt i sammenhæng. Det er sikkert, at der vil komme yderligere fart på udbygningen af vedvarende energi de kommende år.

DN's rolle er at medvirke til, at udbygningen både sker tilstrækkelig hurtigt, og at den sker de rigtige steder, hvor der ikke er konflikt med naturbeskyttelse. Tiltag mod klimakrisen må ikke forstærke biodiversitetskrisen – eller omvendt. DN støtter dermed den grønne omstilling med mere vindenergi både på land og hav. Vi accepterer, at vindmøller vil præge dele af vores landskaber, og at det kan kræve kompromisser mellem flere hensyn.

En stærk national planlægning, borgerinddragelse og vurdering af storskalaeffekter

Den grønne omstilling kræver mere vindenergi både på havet og på land. Og det kræver, at både stat og kommuner foretager en ordentlig planlægning af placeringen af vindmøllerne. Planlægningen skal sikre, at borgerne inddrages i beslutningen om hvor fremtidens vindmøller skal stå, og at afvejningen af samfundets interesser sker på en hensigtsmæssig måde. Det er muligt gennem god planlægning at sikre plads til både mere vindenergi og 30 procent beskyttet natur. Og god planlægning og demokratisk, rettidig kvalificeret borgerinddragelse er grundlæggende forudsætninger for at skabe folkelige opbakning, medejerskab og lokal forankring, som sikrer den nødvendige fremdrift i udbygningen med vedvarende energi. I den proces vil DN indgå konstruktivt for skabelsen af de bedste vindmølleprojekter med hensyn til natur, miljø og mennesker.

På nationalt plan ønsker DN derfor stærkere rammer for planlægningen af vindmøller, så der tages samfundsmæssigt stilling til de mange arealønsker.

DN mener, at:

- Staten skal udarbejde potentialekort, som sikrer, at udbygningen på land sker på de optimale arealer ift. aftagning af strøm, potentialer for vind og under de rette hensyn til naturen og landskabet, så møllerne opstilles samlet de bedst egnede steder - så andre landskaber i højere grad friholdes. Der skal indføres krav til kommunerne om at inddrage kortet i den kommunale planlægning.
- Staten snarest bør igangsætte undersøgelser der har til formål at vurdere den samlede kumulative effekt, samt storskalaeffekt på naturen (fx fuglelivet, flagermus, havpattedyr, strømforhold og bundtyper) ved fuld udbygning med vindmøller i de planlagte og potentielle vindmølleområder på land og hav, herunder også påvirkninger på tværs af landegrænser. Det skal inddrage forventningerne til den fremtidige teknologiudvikling, herunder møllehøjder. Ved fuld udbygning forstås både planlagte projekter på land og hav, kendte kommende projekter gennem åben-dør på havet og potentielle vindmølleområder i havplanen og i kommuneplanerne.
- Staten gennemfører en kortlægning af trækruter for fugle og flagermus, og på baggrund heraf fastlægger begrænsninger for placeringen af møller, som sikrer at bestandene ikke påvirkes negativt. DN vil desuden i de konkrete sager være imod projekter i trækruter, som kan påvirke bestanden af trækkende fugle og flagermus negativt.

Placering af møller på land

Danmark er et af verdens mest opdyrkede lande: Cirka 60 procent af arealet er landbrug og cirka 12 procent er natur med en form for beskyttelse. Derfor er det helt oplagt, at udbygningen af vindmøller sker på landbrugsjorden, og på steder som i forvejen er præget af tekniske anlæg, eksempelvis langs motorveje, by- og industriområder og nær energiinfrastruktur som højspændingsledninger.

De næste år skal der bygges mange vindmøller, herunder kan eksisterende møller udskiftes med færre men større møller. Derfor er der behov for et relativt beskedent areal: Ifølge Klimaministeriet kan blot 1,2 procent af den nuværende landbrugsjord dække det areal, der skal bruges til at opstille den mængde vindmøller, der er mål omkring.

DN's vindmølleplaceringspolitik fra 2009 fastlægger, at DN er for flere vindmøller for at erstatte fossile brændstoffer og biomasse fra træ. Der kan være forskellige holdninger til møllernes udseende og deres visuelle påvirkning af omgivelserne.

DN er imod møller i værdifulde landskaber (som udpeget i kommuneplanerne), hvis de er i strid med det særligt værdifulde som ligger til grund for udpegningerne. Men DN går ikke ind i lokale sager, hvor vindmøller alene skader udsigten, og ellers ikke er til skade for naturen. Er der ikke naturhensyn i en sag, går DN dermed kun ind i sagen, hvis væsentlige landskabsfaglige vurderinger kan lægges til grund for en eventuel kritik af vindmølleplanerne. Den linje vil DN holde fast fremover.

I projekter placeret på grænsen af områder hvor DN ikke ønsker møller, vil DN fx i høringsperioden forsøge at foreslå en mere hensigtsmæssig placering.

Således mener DN, at der ikke bør opstilles møller:

- I Natura 2000-områder (habitat- og fuglebeskyttelsesområder)

- I beskyttede naturområder (§3- natur)
- I fredede områder
- I nationalparker
- Inden for strandbeskyttelses- og klitfredningslinjen
- I fredsskov

Derudover har DN holdninger til særlige hensyn, som bør søges imødekommet, når vindmøller opstilles i følgende områder:

- Der bør kun opstilles vindmøller i værdifulde landskaber som udpeget i kommuneplanerne, hvis det ikke strider mod formålet med udpegningen, for eksempel hvis landskaberne jf. kommuneplanen skal friholdes for tekniske anlæg.
- Opstilling af vindmøller inden for beskyttelseslinjerne omkring sø, å og skov bør kun ske i det omfang formålet med beskyttelsen kan opretholdes.

Placering af møller på havet

Danmark har et meget stort potentiale for havvind. Havvind vil spille en væsentlig rolle i fremtidens energiforsyning af både Danmark og andre lande i Europa. Men selv om den grønne omstilling skal ske hurtigt, er planlægning vigtig for at undgå konflikter mellem vedvarende energianlæg og naturbeskyttelse. Derfor skal havvind opstilles uden for beskyttede naturområder.

Der skal ved etableringen af havvindmøller vælges løsninger som skåner havmiljøet mest muligt, så anlæg ikke forstærke problemer med faldende fiskebestande og forsvundne leveområder for havdyr og planter. Omvendt bør de tekniske anlæg så vidt muligt udformes på en sådan måde, at de fremmer biodiversiteten bedst muligt.

Kystnære havvindmøller kan i visse tilfælde skabe en positiv virkning for områdets bundfauna, fx hvis fiskeri med bundslæbende redskaber forbydes i området eller hvis øget revstrukturer i forbindelse med havvindmøllerne giver mulighed for opvækst af bl.a. blåmuslinger til gavn for edderfugle.

DN mener, at havvindmøller som hovedregel skal opstilles indenfor havplanens udviklingszoner. Dermed er DN meget kritisk overfor "Åben Dør-ordningen", der tillader projekter udenfor de udpegede zoner. De konkrete projekter under Åben Dør-ordningen vil DN dog altid vurdere konstruktivt fra sag til sag.

Derudover mener DN, at der ikke kan planlægges havvindmøller:

- I beskyttede og strengt beskyttede havstrategiområder samt de nuværende Natura 2000-områder. Natura 2000-områder beskytter arter eller naturtyper (udpegningsgrundlaget). Ifølge Habitatdirektivet skal tekniske anlæg, såsom havvind ikke tillades indenfor og udenfor Natura 2000-områderne hvis de har en negativ påvirkning inde i området eller ind i området. Potentielt kan havvindmøller derfor sameksistere med udpegningsgrundlaget, hvis de ikke påvirker dette negativt. Men da Natura 2000-områder er oplagte i de kommende beskyttede havområder (10/30 procent), mener DN ikke, at der skal planlægges havvind i de nuværende Natura 2000-områder. Frem mod 2030 er der afsat tilstrækkeligt med plads til havvind i Havplanens udviklingszoner. Hvis der efter 2030 mangler plads til havvind, og der er kommet mere viden om havvindmøllers påvirkning af marine økosystemer, biodiversitet og kumulative effekter, er DN åben for at overveje undtagelser. Det kan kun ske i meget

sjældne tilfælde, hvis det er bydende nødvendigt af hensyn til væsentlige samfundsinteresser, og der ikke findes noget alternativ. I så fald skal der ske omfattende kompensationsforanstaltninger.

- Den primære udbygning med vind skal ske på havet (> 15 km) af hensyn til den kystnære havnatur. DN er dog ikke principielt imod kystnære havvindmøller, såfremt det ikke i den enkelte sag vurderes, at de vil medføre væsentlige og konkrete negative indvirkninger på natur og miljø. DN vil kritisere, og om muligt påpege alternative løsninger, hvis der gennem VVM-undersøgelser af de konkrete projekter viser sig risiko for væsentlig negativ påvirkning af natur og miljø.